

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2020 m. liepos 9 d.

ES veiksmai menkai padėjo sustabdyti laukinių apdulkinčiųjų nykimą, teigia auditoriai

Kaip teigiama naujoje Europos Audito Rūmų (EAR) ataskaitoje, ES priemonėmis nebuvo užtikrinta laukinių apdulkinčiųjų apsauga. Biologinės įvairovės strategija iki 2020 m. iš esmės buvo neveiksminga siekiant užkirsti kelią jų nykimui. Į pagrindines ES politikas, tarp kurių yra ir bendra žemės ūkio politika, nėra įtraukti konkretūs laukinių apdulkinčiųjų apsaugos reikalavimai. Be to, ES pesticidų teisės aktai yra pagrindinė laukinių apdulkinčiųjų nykimo priežastis, teigia auditoriai.

Apdulkinčiai, kaip antai bitės, vapsvos, žiedmusės, drugiai, kandys ir vabalai, labai prisideda prie mūsų maisto kiekio ir kokybės didinimo. Tačiau pastaraisiais dešimtmečiais laukinių apdulkinčiųjų gausa ir įvairovė sumažėjo daugiausia dėl intensyvaus žemės ūkio ir pesticidų naudojimo. Reaguodama į tai, Europos Komisija parengė priemonių sistemą, daugiausia pagrįstą 2018 m. Inicijatyva dėl apdulkinčiųjų ir savo biologinės įvairovės strategija iki 2020 m. Ji taip pat nustatė priemones, kurios gali daryti poveikį laukiniams apdulkinčioms pagal galiojančias ES politikas ir teisės aktus. Auditoriai įvertino, kiek šis veiksmas buvo veiksmingas.

„Apdulkinčiai atlieka esminį vaidmenį augalų dauginimosi ir ekosistemų funkcijų srityje, o jų nykimas turėtų būti laikomas didele grėsme mūsų aplinkai, žemės ūkiui ir kokybiškam maisto tiekimui, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Samo Jerebas. – Deja, ES iniciatyvos, kurių iki šiol imtasi siekiant apsaugoti laukinius apdulkinčiuosius, buvo per silpnos, kad duotų vaisių.“

Auditoriai nustatė, kad speciali ES sistema iš tiesų nepadedą apsaugoti laukinių apdulkinčiųjų. Nors nė vienu ES biologinės įvairovės strategijoje iki 2020 m. nustatytu veiksmu nebuvo konkrečiai siekiama sustabdyti laukinių apdulkinčiųjų nykimo, keturi iš jos tikslų gali būti netiesiogiai naudingi apdulkinčioms. Tačiau pačios Komisijos laikotarpio vidurio peržiūroje

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

nustatyta, kad trijų iš šių tikslų įgyvendinimo pažanga buvo nepakankama arba jos visai nebuvo. Peržiūroje taip pat konkrečiai nustatyta, kad apdulkinimas yra vienas iš labiausiai pablogėjusių ekosistemų elementų visoje ES. Auditoriai taip pat pažymi, kad Inicatyva dėl apdulkintojų nelėmė esminių pagrindinių politikų pokyčių.

Be to, auditoriai nustatė, kad kitose biologinę įvairovę skatinančiose ES politikose nėra nustatyti konkretūs laukinių apdulkintojų apsaugos reikalavimai. Komisija nepasinaudojo jokioje programoje, įskaitant Buveinių direktyvą, „Natura 2000“ ir programą LIFE, numatytomis biologinės įvairovės išsaugojimo priemonių galimybėmis. Dėl BŽŪP auditoriai mano, kad ji yra problemos, o ne sprendimo dalis. ES auditoriai neseniai paskelbtoje [ataskaitoje](#) padarė išvadą, kad BŽŪP žalinimo ir kompleksinės paramos reikalavimai nepadėjo veiksmingai sustabdyti biologinės įvairovės mažėjimo žemės ūkio paskirties žemėje.

Galiausiai auditoriai taip pat pabrėžia, kad galiojantys ES teisės aktai dėl pesticidų negalėjo pasiūlyti tinkamų laukinių apdulkintojų apsaugos priemonių. Šiuo metu galiojančiuose teisės aktuose numatytos naminių bičių apsaugos priemonės, tačiau rizikos vertinimai vis dar grindžiami gairėmis, kurios yra pasenusios ir prastai suderintos su teisiniais reikalavimais ir naujausiomis mokslo žiniomis. Šiuo atžvilgiu auditoriai pažymi, kad ES sistema leido valstybėms narėms ir toliau naudoti pesticidus, kurie, kaip manoma, lėmė didžiulius naminių bičių nuostolius. Pavyzdžiui, 2013–2019 m. buvo išduoti 206 skubūs leidimai naudoti tris neonikotinoidus (imidaklopridą, tiametoksamą ir klotianidiną), nors jų taikymas buvo apribotas nuo 2013 m., o nuo 2018 m. juos griežtai uždrausta naudoti lauke. Kitoje šiais metais paskelbtoje [ataskaitoje](#) ES auditoriai nustatė, kad integruotosios kenkėjų kontrolės praktika galėtų padėti sumažinti neonikotinoidų naudojimą, tačiau iki šiol ES padarė menką pažangą užtikrindama jų naudojimą.

Kadangi artimiausiais dešimtmečiais „Žaliajam kursui“ ES darbotvarkėje bus skiriamas prioritetas, auditoriai Europos Komisijai rekomenduoja:

- įvertinti konkrečių priemonių, skirtų laukiniams apdulkintojams, poreikį 2021 m. vykdant su ES biologinės įvairovės strategija iki 2030 m. susijusius tolesnius veiksmus ir priemones;
- geriau integruoti laukinių apdulkintojų apsaugos veiksmus į ES politikos priemones, skirtas biologinės įvairovės išsaugojimui ir žemės ūkiui;
- gerinti laukinių apdulkintojų apsaugą pesticidų rizikos vertinimo procese.

Pastabos leidėjams

Specialioji ataskaita Nr. 15/2020 „Laukinių apdulkintojų apsauga Europos Sąjungoje. Komisijos iniciatyvos nebuvo veiksmingos“ paskelbta 23 ES kalbomis EAR interneto svetainėje (eca.europa.eu).

Šis auditas papildoma neseniai paskelbtas EAR specialiąsias ataskaitas dėl [biologinės įvairovės žemės ūkio paskirties žemėje](#), [pesticidų naudojimo](#) ir [tinklo „Natura 2000“](#).

EAR pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji dalis mūsų ataskaitose pateikiamų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos.

Informacijos apie priemones, kurių EAR ėmėsi reaguodami į COVID-19 pandemiją, galima rasti [čia](#).

Kontaktai spaudai dėl šios ataskaitos

Vincent Bourgeois, e. paštas vincent.bourgeois@eca.europa.eu,
tel. (+352) 4398 47 502, mob. tel. (+352) 691 551 502